LETO IV. LJUBLJANA, 18. SEPTEMBRA 1926. ŠTEV. 41.

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15· CELOLETNO DIN 60/ZA INOZEMSTVO JE DODATI POŠTNINO/OGLASI PO CENIKU/POSAMEZNA ŠTEVILKA PO DIN 1'50.
POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNIŠTVO IN UPRAVA V UČITELJSKI TIŠKARNI/ROKOPISI SE NE VRAČAJO/ANONIMNI DOPISI SE NE PRIOBČUJEJO/POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI
TELEFON ŠTEV. 906.

Starac prihaja . . .

Ako bude samo ljudi sa kojima mogu da radim, onda će dobro da bude.

(Pašić v Monte Carlu 6. IX. 1926.)

Veliki, s slavo ovenčani in brezsmrtnimi zaslugami za narod in državo obsuti šef stranke mojstrov zakulisnih intrig, najavlja po opričnikih **svoj prihod.** Kakor so različni ti heroldi njegove svetlosti, tako pa se slagajo vsi v napovedih, da bo patrijarh radikalije odločno obračunal z vsemi onimi, ki so posredno ali neposredno grešili proti **dogmi, da ima v tej zemlji brezidejnosti in breznačelnosti pravico do vlade samo on — globoki bizantinski konspirator.** Orjunaši bomo povsem flegmatično opazovali boj, ki se nam obeta na radikalnem megdanu, med sivo brado in onimi, kateri ne marajo pojmiti da so narodni poslanci in ministri blažene Eshaeziji samo po njegovi milosti. K pazljivosti nas opozarjajo napovedi, da bo po tem prečiščenju med kozli in slepimi ovčicami radikalije, **posegel starec zopet svojeročno za državnim krmilom in odkazal naši državni barčici pot, ki je v skladu z njegovo navigacijsko sposobnostjo.** Resni znaki pričajo, da ni podcenjevati prorokovanja o skorajšnji **reaktivaciji g. Nikole Pašića,** navzlic odločnemu odporu **vseh ustavnih faktorjev** in da je potreba resno računati s to eventualnostjo.

Orjunaši vidimo na podlagi **del in izjav, baš v gospodu Nikoli Pašiću nosilca vsega protijugoslovenskega gibanja smrti zapisane radikalije, ki s svojo separatistično politiko velikosrbskih koncepcij postaja sporazumno z bivšimi Habsburžani — nedržavotvorna in antinacionalna.** Pašić je častni predsednik »Srnaovcev« teh poklicnih ubijalcev Orjunašev in najzagrizenejših sovražnikov Jugoslovenstva. **V tej častni funkciji odgovarja moralno za vsa njihova dela.** Samodržcu je Jugoslovenstvo **avstrijski izum** naperjen proti Srbom in Hrvatom, ki naj bi uničil sčasoma njihove tradicije in tekovine. Prespal je s svojimi sivobradimi vojščaki ves potek in borbe razvoja jugoslovenske misli, ki je pretrpela najtežje udarce že takrat, ko je on še mučki oprezal okoli dunajskega Ballplatza in iskal stikov s knezom Goluhovskim. Prevzet orientalskih koncepcij je zrl vse svoje življenje samo **proti bizantinski strani in prezrl vse,** kar se je godilo **preko Dunave in Save,** kamor je pogledal komaj tedaj, ko ga je k temu nagnala narodna volja pomagati Bosni in Hercegovini. Med vojno je bil v vednih sporih z jugoslovensko **orientiranimi emigranti** in pričel razmišljati v njihovih težnjah šele, ko ga je bil zajel neusmiljeni tok velikih dogodkov tistih časov, ko so izpregledovali slepci in gluhi slišali. **Preje** pa so bili še v **smislu njegovih koncepcij** ustreljeni čestiti oficiri, ki so sprejeli v statute »Črne roke« poleg borbe proti zlonosni radikalščini i jugoslovenstvo. Kar danes doume sleherno dete, ni mogel razumeti svetitelj radikalije in je v letu preobrata skoval **famozni načrt enostavne — federativne-konfederativne države, v kateri bi ustanovili Srbi eno samostojno, plemensko državo, Hrvatje drugo in Slovenci tretjo.** Pogrezal se je i po Vidovdanski ustavi vedno globje v te zmešane pojme in priromal ob izključenju mojstra z morja do znamenite definicije o avstrijskem Jugoslovenstvu. Da, stoji baš sedaj, ko se pripravlja na zopetni prevzem vlasti, ki je po njegovi sodbi nihče ne zmore nego njegove tresoče roke, **popolnoma pod vplivom velikosrbske ideje, ki ji je bil sporazum po blufu z Narodnim blokom pred 8. februarjem lanskega leta** pomogel do odloga ure, ko bo za vedno izginila s anahronističnimi branilci njenih koncepcij Ace Stanojevićeve in Ljube Živkovićeve vrste.

Ni pa Pašić samo do mozga prežet sovražnik Jugoslovenstva, nego tudi stožer, okoli katerega so se zbirali do sedaj vsi negativni in pokvarjeni elementi zemlje, **katerim je bila država samo objekt izkoriščanja.** Delo anketnega odbora govori dovolj jasno za vsakogar o morali teh ljudi, ki naj potem že nosijo premijerovo ime ali pa priimke Laza, Janjić, Kojić, Velizar in kakor se glase že vsa ta imena v pratiki radikalnih svetcev, ki so že davno zapustili program umrlih čestitih radikalov. Poleg te njegove pisane vitežke vojske je še dokaj deistev, ki govore proti, da bi še enkrat poizkusil poseči po vlasti, prej ko ga položi hvaležni narod v Pantheon.

Jugoslavija potrebuje danes vladajočih mož železne roke, neupogljive volje, kristalnočistega značaja, širokih koncepcij in pripravljenih i na žrtve. Zunanji in notranjepolitični položaj zemlje je tak, da jo bodo mogli izvesti iz sedanjega neveselega stanja samo možje tovrstnega kova. O Pašiću pa vemo, da je znal le buniti narod, pripravljati atentate, kovati spletke in zakulisne intrige ter prelamljati besede, **na pa ni nikdar hotel za svoja dela i odgovarjati. Zunanja politika pa mu je od hipa, ko se je zrušila caristična Rusija, sploh z devetimi pečati zapečatena knjiga.** Dokazov za to se ne manjka.

Doslej smo čuli vselej, ko se je **vračal starac na vlado, da je država v nevarnosti** in da se mora radi tega poslužiti vseh sredstev, ki ga bodo privedla zopet na zaželjeni foteli ministrskega predsednika. To pot najavlja svoj prihod in napad vsled nevarnosti razpada Radikalne stranke, ki je pričela rapidno izgubljati na moči in ugledu, odkar je snela oficielno firmo velikega mojstra. Ta vzrok sicer zastira za rahlo **nekako obrambo demokracije, narodne suverenitete in parlamentarizma** in išče zaveznikov celo pri Nastas Petroviću, ki ga je še pred tremi meseci tako nemilo razgalil v vsej njegovi nagoti.

Starac pa se silno vara, ako misli na prilaščenje vlasti v tej zemlji za daljši čas, s pomočjo kakih sestradanih slovenskih tigrov, ali njih vrednih kotrahentov. Pašićeva doba je minula!!! Zvezda njegove sreče je zatonila v tisti usodepolni noči, ko je njegova glava padla za grehe sina in ostalih njega dostojnih. Radikalna stranka, koje bistvo je on sam — Nik. Pašić — je zapisana smrti, ki je danes že nujna državna in narodna potreba. Zemlja je s Pašićem zaključila! Gorje njemu in vsem, ki tega ne morejo ali ne marajo pojmiti, hoteči pritirati igro na nož, s katerim si doslej šef največje glavne stranke SHS in največji državnik ni rezal lovorja zmage.

A. V.

J. C.:

Kam plovemo?

Naš list je priobčil v 30. številki od 3. 7. 1926 **notico** pod naslovom **»Bodrero — Komesar Orjune.«** Ta notica v obliki dopisa iz Beograda ugotavlja beograjske govorice, **da je bila Orjuna razpuščena vsled opetovane intervencije generala Bodrera in da misli naša vlada postaviti za komesarja razpuščenih ljubljanskih Orjunašev generala Bodrera, ozir. konzula Gavottija.**

Vsled naredbe Ministrstva zunanjih del je dalo Ministrstvo pravde državnemu pravdništvu nalog, da vloži proti našemu listu tožbo. Razprava se je vršila pri deželnem sodišču v Ljubljani dne 10. 9. t. l., vendar je bil naš odgovorni urednik br. Jože Špan oproščen. Upamo, da tudi ničnostna pritožba, ki jo je državno pravdništvo vsled dobljenega naročila moralo vložiti, ne bo imela uspeha.

Neglede na to pa je treba **ugotoviti pri tem slučaju:**

1. Ne le v našem listu, po vsej državi se je pisalo, da je bil izdan odlok **o razpustu ljubljanske Orjune le na pritisk Italije. Doslej je bil radi te vesti tožen le naš list, ki je na prav obziren način samo registriral tozadevne govorice, ni pa sam ničesar trdil. Velja torej dvojna mera: kar smejo pisati drugi listi, tega ne sme naš list!**

2. Vsebina članka je naperjena **le proti naši vladi,** njej se očita prevelika ponižnost napram Italiji, **edino ona bi mogla biti užaljena. General Bodrero in konzul Gavotti sta zastopnika fašistovske Italije, oba vršita le svojo dolžnost, če nastopata proti Orjuni, ki fašistom — hvala Bogu — ni in ne more biti simpatična. In če bi eden ali drugi izmed njih postal naš komesar, ali bi bilo to za ta dva gospoda žaljivo ponižanje?** Prepričani smo lahko, da bi se pravic komesarja prav rada in v izdatni meri posluževala — ne v našem, pač pa v interesu Italije! Saj bi morda na ta način marsikaj zvedela, kar danes kljub **vsemu trudu in naporu le slutita.**

3. Po **tiskovnem zakonu** ima ministrstvo **zunanjih del pravico zahtevati kaznovanje,** če se nanašajo žalitve **na diplomatske predstavnike** tujih držav, ki vrše pri nas svoje funkcije. **Ali je konzul Gavotti tudi diplomatski predstavnik?**

Ministrstvo za zunanje zadeve pravi da je, čeprav to ni res. Konzuli so le uradniki svoje države, ne pa njeni zastopniki oz. predstavniki. Vsled tega normalno nimajo diplomatskega značaja. Izjemo tvorijo le takozvani **chargés d' affaires, to so konzuli, katerim je poverjeno tudi celotno zastopstvo njih države, ki torej vrše tudi posle poslanikov.**

Italija ima **svojega poslanika, samo ta je njen diplomatski predstavnik** in uživa kot tak tudi privilegij po našem tiskovnem zakonu. **Konzuli Italije in drugih držav pa nimajo nikakih predpravic in jim jih tudi ministrstvo zunanjih poslov ne more dati.** Značilno je, da **naše ministrstvo zunanjih poslov kratkomalo dekretira tudi konzulu Gavottiju značaj diplomatskega predstavnika. S tem krši predpise mednarodnega prava brez vsake potrebe — sodišča itak niso** vezana na take dekrete — predvsem pa utvarja prav nevarne **precedenčne slučaje.** Italija se lahko teh dekretov posluži in reče: ker priznavate diplomatski značaj naših konzulov, jim morate priznati tudi druge predpravice, n. pr. eksteritorijalnost itd.

Naše ministrstvo zunanjih poslov igra torej nevarno igro: ono daje tujcem pravice, ki jim niso nikjer zajamčene in katerih tujci sami gotovo ne bi zahtevali. Padamo torej na nivo **predvojne — ne današnje — Turčije!** Če je Italija velesila — seveda bolj z jezikom kot v resnici — nam pa vendar ni treba klečeplaziti pred njo. **Kot suverena država smo ji enakopravni, ta naša suverenost je vse kar imamo, to pa moramo čuvati z vsemi močmi.**

Gorenji slučaj kaže, da se naši gospodje v ministrstvu zunanjih poslov tega **ne zavedajo.** In to nas navdaja s strahom! **Ali postopa morda ministrstvo zunanjih poslov v »prijateljski« Italiji slično?** Tam govore oficijelne osebnosti ob oficijelnih prilikah da tangirajo našo teritorijalno **integriteto,** tam se govori javno o **»osvoboditvi Dalmacije izpod jarma barbarov«,** in vendar do danes še ni bilo čuti, da bi naše ministrstvo zunanjih poslov zahtevalo zadoščenje. Izzivanja se ponavljajo neprestano! Zakaj? Ker krivimo svoj hrbet pred veliko »zaveznico«, ki komaj čaka, da nam zavije vrat, ki postopa več kot barbarsko z našimi zasužnjenimi brati in se tako pripravlja za nove »slavne pohode tja do mej rimskega imperija«. **Če smo mali, smo pa lahko samozavestni. Zunanja politika je gotovo težka stvar, mnogokrat je treba kloniti in se umakniti, ni pa se treba nikdar metati drugim pod noge, pa naj bodo to naši najboljši zavezniki, boljši kot je Italija!**

Ali smo še suverena država, ali pa smo le kolonija interesiranih velesil?

Šikaniranje Orjune.

Radovljica, 12. IX. 1926.

Naše mesto z Bohom ni baš preveč naklonjeno Orjuni in Orjunašem, s katerimi živi skoro v vednem boju. To njegovo razpoloženje je spričo mentalitete ki gospodari v ozidju Radovljice še dokaj razumljivo in v skladu z mišlienjem zvestih pristašev edinoslovenske stranke vernega slovenskega ljudstva. Nikakor pa ni mogoče razlagati postopanja političnih oblasti radovljiškega okraja z Orjunaši ki sliči močno na mere podvzete proti komunistom Poznamo gospode, ki imajo že dolgo časa posebne simpatije napram Orjuni, da pa so ti naši prijatelji tako blagi, kakor so se izkazali sedaj ob priliki preiskave proti neznanim nacionalistom ki imajo pogum kljub naredbam neustrašeno ubirati jasno začrtana pota, tega le nismo pričakovali

Gospodje so izdali edini v celi ljubljanski oblasti, še posebni striktni ukaz, da je poleg orjunaškega kroja prepovedano nositi i orjunaški znak. Na podlagi tega ukaza podvrženi organi ustavljajo nacionaliste na potovanju po Gorenjski, notirajo njihova imena in zahtevajo skinitev značk.

Doslej smo to z ozirom na spoštovanje državne avtoritete molče prenašali, odslej pa bomo vsak tak slučaj ne le vpisali v naše zapiske, nego ga javno z imeni organov objavili in ukrenili vse potrebno, da bodo ti nadlegovalci prej ali slej za svoje postopanje primerno nagrajeni.

Koliko so umestne šikanacije zbog nošnje orjunaškim kalpakom podobnih kap in stikanje po stanovanjih ter prepeljavanje naših članov po Lescah, to bodo prizadeti še tudi sami spoznali. Prepričani pa naj bo do že danes, da bodo orjunaški kroji in kalpaki še dolgo potem gospodarili po prostorih, kjer danes izdaja ta gospoda odredbe proti razpuščeni Orjuni, ko bodo o njihovem delovanju govorile samo še strani-

LISTEK.

JANEZ POHARC:

Po drugem pravniškem kongresu.

Ljubljana ima kot mesto kongresov že svoj sloves, pa ni čudno, da so baš nio izbrali na prvem kongresu v Beogradu za kraj kjer naj se vrši drugi kongres, ki je danes že za nami. Pozdrave kongresu je ob njegovi otvoritvi prineslo že naše dnevno časopisje, zato bi bil naš list, ki je izšel šele v soboto, itak zakasnel s svojim pozdravom, a hočemo zato sedaj iznesti nekoliko misli o njem.

Kot jugoslovenski nacionalisti **pozdravljamo vsak poizkus zbliževanja** in izjednačevanja — tem bolj še resna prizadevanja znanstvenikov, po izenačenju prava ki je temeli socialne zajednice — družbe in države. Kakor smo žal osmo leto še danes Jugosloveni razcepljeni med seboj, tako nam je razcepljeno tudi naše pravo, malo je še zakonov, ki so v veljavi za ves teritorij Jugoslavije, a še od teh ne ustrezajo vsi duhu časa, naziranju ljudi in današnjim prilikam pač zato, ker se je le prerado včasi iz golo strankarskih ozirov prešlo mnenja znanstvenikov. Ravno kongresi pravnikov, na katerih pridejo do izraza — često temperamentno razne teze — od kojih po globoko zasnovanih in prepričevalnih — povečini zmagajo temeljiteiše in bolje, pa so v prvi vrsti poklican forum, ki naj daje ne le splošne smernice, nego tudi podrobneiša navodila naši zakonodaji, da se moremo v doglednem času Jugosloveni svetu reprezentirati z modernimi, edinstvenimi zakoni veljavnimi za vso državo. V tem pravcu je torej baš ljubljanski kongres storil velik korak naprej s svojimi resolucijami o izenačenju ženitbenih pravo, pravnem značaju in tehniki naših finančnih zakonov, vprašanju državljanstva, reorganizaciji upravnega sodstva, naknadni odškodnini za nepravično odrejeni pritvor in preiskovalni zapor ter o vprašanju notarijata.

Predvsem važna je zahteva po takojšnji ureditvi in izenačenju ženitnega prava — še predno se izednači ostalo državljansko pravo. Toda ljubljanski kongres ima še drugi plus — stotine inteligentov je prvič prišlo v Slovenijo, katere lepota, snaga in podjetnost jih je očarala, spoznali so, da tudi nam planinskim sinovom, ki smo stoletja živeli pod neposredno germansko-romanskim vplivom, ni tuja slovanska gostoljubnost, upoznali so se z našimi mnogimi vzornimi pravnimi institucijami ter navezali stike z našimi pravniki, kateri se niso mogli udeležiti lanskega kongresa pravnikov — in vse to znači velik korak pri izpopolnjevanju našega političnega in narodnega ujedinjenja. Mi o trenotkih ko so se naši odlični pravniki vrnili zopet na svoja domovja k delu — v interesu celokupne nacije le želimo, da seme zasejana na ljubljanskem kongresu že do prihodnjega obrodi lep sad, vreden trudapolnega dela juristov-znanstvenikov!

Ivan Triglavski:

Zakaj — zato . . .?

Vse prapore zazidali so ti Orjuna,
ker bila laškega igrala si vohuna,
ter se vezala s klerikalci, komunisti
in tudi z zajci-črnosrajčniki-fašisti.

In bila si se državi laški ti prodala,
ter kar čez noč tako bogata si postala;
ker s težkimi milijoni te je odkupila,
zato si vile in palače si zgradila.

In tudi v Vatikanski klub si vstopila,
s kardinali, Mussolinijem podila
duhovnike slovenske z Julijske krajine
v deželo si, kjer slava pendreka ne mine.

In tukaj pa si pendreke naučila
kako se kozja naj molitev bi molila,
kako se skače po glavah nacionalistov
Jugoslovenov, teh sovražnikov fašistov.

Pa saj dandanes je že vse narobe,
ker ata N in čič v žep bašejo miljone.
Plesnjiv fižol, pa bluze zmešal bil je z vero
maziljenec, ter vpije z njim: eviva drero!

Vseh teh pregreh, so Orjuna tebe obdolžili,
ker trn si jim v peti, bili so te razpustili.
Trebuščke je debele le preveč zadelo,
odkar imela si jih ti pod kuratelo.

Pa so zmotili se, ker se še papež zmoti!
Orjuna vsa ostala je, ne le samo v celoti,
nego povsod so se njene vrste pomnožile
kar hvalnice v »Slovencu« so povzročile.

Ojačeni sedaj trdno še bolj stojimo,
se smrti, bomb, mi Orjunaši ne bojimo!
Skovikajo zaman Orjuni smrtne ptice,
in s smehom prezirljivim, gledamo Vam [v lice!

Saj varčno gospodinjstvo ste zares vodili
ter vile in palače, lepe si zgradili.
Državno gospodarstvo bilo je prav vzorno,
polenta, makaroni uspevajo izborno!

ce zgodovine preganjani zmagovite Orjune.

Orjunaši cenimo gorečnost v državni službi, ali tovrstnega postopanja ne moremo uvrstiti v ta sicer zelo široki pojem! Zato tudi prav ljubeznivo opozarjamo gospodo, da naj s takim postopanjem preneha, ker je že itak čaša polna. **Sicer pa biti v današnjih časih nenadnih prevobratov bolj papeški od samega papeža, tudi ni baš najoportuneiše!** O tem se gospodje najlažje prepričajo **pri svojem resornem šefu v Beogradu, ki ima o Orjuni precej druge pojme in misli, kakor njegovi verni služabniki v radovljiškem okrožju, ki menda mislijo z maltretiranjem Orjunašev doseči neko posebno naklonjenost!!**

Leški.

Spor Leontić-Pribičević likvidiran.

Našemu članstvu in prijateljem je še dobro poznan nemili spor, ki je skalil dobre odnošaje med predsednikom Glavnega odbora Orjune **br. dr. Ljubo Leontićem** in predsednikom SDS Svetozarom Pribičevićem. Spor je zbudil tedaj mnogo pozornosti in so neprijatelji jugoslovenske ideje v njem že videli nekako afront Orjune proti celokupni SDS in izvajali iz njega najdalekosežnejše kombinacije. Pozneiši potek dogodkov je sicer razočaral te naše prijatelje. Našli pa so se vendar v naših vrstah ljudje, ki so hotela z izrabljanjem tega nemilega razpoloženja ustvariati sebi položaje v Orjuni in SDS. Orjuna je k njihovim intrigam, ki so v posledniem času dosegle višek, molčala in tiho delala. Sad tega je vsem Jugoslovenom draga sprava med predstavnikom bojnih Orjun cele zemlje in voditeljem političnega jugoslovenskega pokreta in edinim političnim nositeljem jugoslovenske ideologije. **Vtis te sprave na jugoslovensko čuteče kroge je nad vse lak, ker je dokazal, da gredo Orjunaši preko vsega pri ustvarjanju jugoslovenske fronte in da so jim eventuelne male razlike povsem lahko premostljive ovire. Nasprotnikom Orjune, ki vidijo v tej spravi neko senzacijo in preokret Orjune k samostojnim demokratom pa bodi ta akt šele epilog k novi igri, v kateri bodo zaigrali Jugosloveni zelo, zelo resno vlogo! Poštenim elementom pa bodi ta sprava memento, da prihaja ura, ko bo potreba izvesti čiščenje Avgijevega hleva s pomočjo in sodelovanjem vseh onih, ki so nam najbližji po načelih in poštenju.**

Atentat na Mussolinija.

Komentiranje atentata na on. Mussolinija v Italiji je najrazličnejše, akoravno izgleda na videz, da vesoljni italijanski narod obsoja ta čin. Krivce se išče vsepovsodi in sumnje streženja po življenju železnega voditelja heroiskih črnih srajc, segajo i preko meje. V prvi vrsti na deželo svobode, bratsko nam Francijo, ki je nakanam imperialistov tretjega Rima neznosna zapreka, kot nositeljica pravde in svobode. Klici in psovke, ki so padale pretekle dni na domovino zmagovalcev pri Solferinu in spasiteljev situacije po Kobaridu, pričajo, da so odnošaji med latinskima sestrama vse preje, kakor ljubeznivi.

Iz zanesljivih krogov pa smo prejeli informacije, da se v nemali meri obrača sveta jeza črnosrajčniškega Rima i proti Jugoslaviji, ki kot celota brez zunanjega ministra s simpatijami zasleduje ves potek borbe poštenih Italijanov za Italijo Mazzinijevih zasnov in Dantejevskega poštenja. Potajno se celo šepeče med najzanesljivejšimi o nekih vezeh in zlih namerah posameznih jugoslovenskih grup, ki jim ni vlada moža z levinjo tudi nič kaj po godu.

Kakor tiči v teh tajnih vesteh, **kolih zli namen je samo nahujskati lahkoverni italijanski narod proti miroljubnim Jugoslovenom brezstidna macheavellistična perfidnost, tako vendar odkrito izjavljamo, da nasledniki Principov ne bomo osramotili svojih tradicij z izstopi proti človeku brez časti in značaja, ki se je vsilil z orožjem italijanskemu narodu ter mu vtisnil na čelo znamenje Kainovskega poželenja po krvi in boju, ki je danes v Evropi Locarna ter Ženeve, vse prej kakor priporočljiva. Italijanski narod je star dolgih dva tisoč let in bo že moral najti sam iz sebe sredstev ter načina, da se iznebi strahovlade,** katera ga danes tišči po posebni božji previdnosti. ***Jugosloveni smo tekom sto let za odrešenje sveta pred enakim krviželinimi elementi doveli žrtvovali. Sedaj pa naj si pomaga vsak sam, kakor bodo Jugosloveni prej ali slej morali tudi sami pomoči zasužnjenim bratom, ki jih je Bog nadaril s to prestrašno šibo, da morajo robovati, v dvajsetem stoletju po proglašenju 14 Wilsonovih točk, oni italijanski troboniči, ki so do tolikokrat mandrali v zmagovitih naletih pri obrambi krvave Soče, kršnega Krasa in kremenitega Krna.***

Jugosloveni smo pacifisti! **Gorje pa onemu, ki nas bo prisilil, da prekujemo pluge v bajonete, dleta, s katerimi pretvarjamo kamen in les v misel, v bodala in snovi, s katerimi danes požlahtnujemo naša polja v eksploziva bomb in granat!!**

Janez Trpin.

Spopad fašistov s karabinerji v Trstu

Odkar je prišel vis. kom. Renato Ricci v Trst, da reši vprašanje tržaškega fašizma, je bila ena njegovih nalog, da preskrbi častnejši lokal fašistovskemu vodstvu. Fašisti so namreč takoj po ustanovitvi fašja zasedli dvorano v palači zavarovalnice »Assicurazioni generali« na Velikem trgu, Piazza Unita, ki jo je do poloma okupiralo nemško društvo »Schillierverein«. Sedanjemu komisarju ti prostori niso bili baš všeč za organizacijo, ki mora biti v vsakem oziru prva med vsemi. Radi tega je iskal lepše in primernejše prostore in jih odkril v prostorih Filharmoničnega društva, ki ima svoj sedež v poslopju gledališča Verdi, katero je last tržaške občine. Omenjeno društvo je bilo vedno ognjišče italijanskega iredentizma in je bilo obenem zbirališče in shajališče italijanske elite. Filharmonija pa ni hotela odstopiti svojih prostorov. Prišlo je do dolgega in ostrega boja, v katerem je predvsem podlegel bivši tržaški župan Pitacco. Prišel je na njegovo mesto izredni komisar in le ta je takoj odrešil vseh najemniških obveznosti Filharmonijo. Pod pritiskom visokega komisarja Riccija, je veliko italijanskih ličnosti, ki se ni hotelo in ki se ni smelo zameriti fašistovskim dostojanstvenikom, javno v listih naznanilo svoj izstop iz Filharmonije. Kljub temu, da je javno izrazil visoki komisar svoje dopadanje nad tem, društvo ni še odnehalo. Radi tega so hoteli fašisti po svoji običajni metodi kar zasesti s silo prostore, kakor so tolikokrat storili s sedeži raznih slovenskih društev. Radi tega je varnostna oblast dala zastražiti poslopje, kjer ima društvo svoj sedež, in ki je v neposredni bližini prefekture in sedeža fašja.

V ponedeljek ponoči pa je prišlo do spopada med fašisti in karabinerji. Dogodki niso povsem jasni, ker so samo fašistovska poročila na razpolago. Okoli 1. zjutraj so fašisti, kakih 60 jih je bilo, hoteli naskočiti sedež Filharmonije. Karabinerji pod vodstvom komisarja Falconija so se temu protivili. Kljub opominu komisarja, da imajo karabinerji ukaz streljati na napadalce, ako ne odnehajo, so fašisti vztrajali pred poslopjem. Padli so streli in ranjena sta bila dva fašista, 16 letni Mario Tamplenizza, ki je dan za tem podlegel ranam, in 38 letni kavalir Domenico Cano, tajnik zadruge automobilistov. Takoj po dogodku so udrli fašisti v prostore Filharmonije, ne da bi naleteli na nadaljnji odpor. Zasedli so prostore, zmetali skozi okne vse papirje in spisi ter razne druge predmete. Karabinerji so se umaknili v bližnje poslopje prefekture, ki so jo zastražili vojaki. Brzojavno je bil pozvan iz Portorosa v Trst visoki komisar Ricci, ki se je takoj podal k podprefektu Zanconatiju in nato v sedež Filharmonije, ki jo je proglasil za novi sedež fašja, pridobljenega s krvjo.

Na balkonu fašja visi ščit fašja, nad njim prapor napadalne čete »Quis contra nos« in krvava srajca mladega Tamplenizze.

Pripomnimo, da je komisar dva dni prej, ko je imel govor v Ronkih, ob priliki obletnice pohoda na Reko, nosil uniformo generala nacionalne milice.

V znak žalosti ali bolje v strahu pred represalijami so imele 14. t. m. vse trgovine spuščene roloje in zaprta okna. Tudi veliko s črnim florom pokritih zastav je viselo in visi po mestu.

Klempetešklempete.

Opazovalec mesta Ljubljane in njenih prometnih naprav pride do tega klempetešklempete. Če se postavi ob opoludanskih in večernih urah na Glavni kolodvor bivše južne železnice. Ob teh urah, ko prihajajo in odhajajo razni vlaki od vseh strani in privažajo in odvažajo na stotine naroda, se med splošnim vrvenjem, premika železniške vagone iz enega tira na drugega. Za to premikanje so seveda potrebni stroji. Opazi pa se, da morajo biti ti stroji že precej stari. Stari ljudje pravijo, da mlajša generacija sploh še ni bila na svetu, ko so bili ti stroji tudi že stari. In zares! Po večini so ti stroji na zunaj taki, da jim že železničarji, ki morajo dobro razločevati barve, ne morejo prisoditi kakšne poznane barve. Stroji niso ne zeleni, ne rdeči, ne črni, ne rjavi. Z eno besedo nimajo sploh nobene določljive barve. Poleg te starikave brezbarvnosti dajejo od sebe še slišni znak starosti. Če se namreč tak stroj premika, se sliši nekaki klempetešklempete, ki se poleg starikave brezbarvnosti kaj malo poda med moderne in elegantne dame, ki se slučajno mude na postaji. Železničarji imajo poseben termin za take stvari, katere se ne more z navadnimi besedami do dobrega opisati. Taki stvari, kakor je n. pr. omenjeni stroj, pravijo kratkomalo klempet.

Če pustimo ta termin obveljati, potem lahko rečemo, da se more katerikrat videti in slišati taki klempet šklempetati skozi ljubljanski Tivoli proti Trstu. Posebno se poda ta klempet ob večernih urah, ko se vsa elita Ljubljane zbira na promenadi, ko ni menda nobena damska toaleta in čeveli stareiši od treh mesecev.

Hočemo namreč povedati, da ti staroverski stroji, katerih ima bivša južna železnica v celem kakih 80 do 100 komadov, nič kaj ne pristojajo sicer moderni in dokaj elegantni Ljubljani.

Po mneniu naših strokovnjakov spada ves ta klempet na Jesenice, kjer se naj bi ga v martinovih pečeh stopilo in potem s primernim obdelovanjem v raznih delavnicah predelalo v moderneiše in elegantneiše stroje, ki bi bili obenem v nadalnem obratovanju boli ekonomični brez staroverske brezbarvnosti in čudnih glasov, kot je sedanji klempetešklempete. Tudi varnost obratovanja bi bila večja, kajti star stroini materijal je ravno tako nezanesljiv, kot n. pr. staro blago za obleko.

Prosimo železniško upravo, da bi omenjeni nedostatek narodne, napredne, moderne in elegantne Ljubljane čimprej odpravila.

Iz sežanskega vilajeta.

V nedeljo 5. t. m. je sedelo v Bekarjevi gostilni v Štorjah, vasi, ki leži nedaleč od Sežane, več domačinov pri kozarcu vina in se mirno *med seboj pogovarjalo.* Po deseti se je ustavilo pred gostilno šest avtomobilov in pet motornih koles. Potniki so vstopili v gostilno in začeli tam peti in prepevati. Sin gostilničarja Zorko Bekar se je vsedel h klavirju in začel svirati. Tujci so začeli ob zvokih godbe plesati. V splošno veselje je Zorko bržkone na zahtevo tujcev udaril »Giovanezzo«, tujci so začeli peti in peli so tudi nekateri domačini. Le na koncu pesmi so mesto znanega »Eia, eia allala« zapeli »Eia, eia, baccala«. Tujci so se čutili radi tega užaljeni in so se začeli prerekati z domačini. Kmalu je prišlo do spopada. Med navzočimi je bil tudi neki seržant, ki je predstavljal najvišjo saržo vojakov, ki so tiste dni bivali v Štorjah. Častniki namreč po najnovejšem ukazu ne smejo prenočevati v vaseh, temveč v šatorih zunaj vasi, in tudi ne smejo občevati z domačim prebivalstvom. Ta seržant je pozval vso vojaško posadko na pomoč. Vojaki, oboroženi s puškami in bajoneti, so obkolili gostilno. Tujci so spričo njih začeli pretepavati domačine (enega so pri tem slekli skoro do nagega); eden izmed njih, po vsej verjetnosti višja ličnost iz fašistovskega tabora, je zapisoval imena vseh prisotnih. Medtem so vojaki ustavljali domačine tudi po cesti, jih preiskovali in gnali v gostilno, kjer so bili takisto pretepeni. Eden izmed teh tako preganjenih je hotel zbežati skozi stranska vrata, ki vodijo na vrt za hišo. Tam pa je bil tudi vojaški kordon. Padel je strel in zgrudil se je ubežnik, ki se imenuje Fran Čeh, ranjen v stegno na tla.

Palo je v noči več strelov. To je dalo vojakom povod, da so začeli iskati po vasi orožje.

Pozno po polnoči so se odpeljali tujci z avtomobili in motorji; vojaki pa so jim še daleč zunaj vasi tvorili špalir.

Drugo jutro so bili vojaki nenadoma premeščeni drugam. Ranjenega Čeha so prijatelji spremili k zdravniku v Sežano. Tam pa so njega in spremljevalce aretirali karabinerji. Istega dne se je pričela tudi preiskava po Štorjah, seveda proti domačinom. Aretirali so kakih deset oseb, med njimi tudi omenjenega Zorka Bekarja. Aretirali pa so na zahtevo vojaškega seržanta tudi nekega Jerneja, ki sploh ni bil tedaj v gostilni, ki pa je nedeljo preje odstranil seržanta s plesišča, ker je hotel plesati, ne da bi kaj plačal.

Pri preiskavi, ki se je vršila, so našli pri nekem domačinu dve zarjaveli puški in v kraju Majceni pa prazno bombo.

Aretirance so po večini izpustili 7. t. m. ponoči, tako da so se povrnili po polnoči na svoje domove.

Ironija je hotela, da je ravno dan po teh dogodkih fašistovsko vodstvo izdalo oficijelni komunike, s kakšno očetovsko skrbnostjo čuva vlada in fašistovska stranka usodo Slovanov pod Italijo.

Dopisi.

Izredna slavnost v Selcu na Gornjem Jadranu je bila v nedeljo 12. t. m., ko so naši vrli Selčani postavili spominsko ploščo v spomin na dan in kraj, ko se je naš mali prestolonaslednik Peter prvič kopal v svobodnem jugoslovenskem Jadranu. Iniciativo za to je dal Sokol, ki je celo slavje tudi priredil. Vas je bila krasno okinčana, na predvečer in isti dan na večer divno razsvetljena. V zgodnjih popoldanskih urah so pričeli prihajati Orjunaši in Sokoli od vseh strani našega plavega Jadrana s parobrodi, motorji in čolni v Selce, kjer so na pomolu sprejemali goste domači Sokoli, devojke v pestih narodnih nošah, šolska deca in masa naroda. Po formiranju povorke sokolskih in orjunaških čet se je krenilo na mesto odkritja. Tu so razni govorniki, med temi tudi »prečastiti«, kateremu nikakor ne gre na jezik beseda »jugoslovenski« ter brat dr. Dvorničić, ki je v jedrnatih besedah predočil pomen današnjega slavja in to v trenutku, ko vladajo pri nas gnile politične razmere ter pozival borce za jugoslovensko idejo brez razlike stranke na okup. Kralja je zastopal podpuk. Damjanović, ki se je v imenu Njegovega Veličanstva zahvalil prirediteljem na iskrenem izrazu simpatij naši narodni dinastiji. — Slavnost je končala z narodno veselico v hotelu »Rokan«, koja je trajala pozno v noč.

Pripomniti moramo samo to, da so isti dan imeli nosilci nove sokolske ideje Hrvatski sokoli zlet v sosednjem Novem in da so Sušačane na povratku isti vedno nedolžni in nikdar izzivajoči Hrvatoborci, napadli s kameniem ter pri tem ranili nekega šestletnega dečka k sreči ne nevarno. Odbornikom Orjune in Sokola je uspelo le s težko muko zadržati članstvo, ki je hotelo navaliti na Crikvenico, da ni prišlo do hujšega. Iz Novega vračajoča se dika sušaškega hrvatstva je baje na povratku pevala italijanski.

Iz Koprive na Krasu. V nedeljo 25. pr. m. so slavili v Koprivi na Krasu obasilo. Ker je vsaka poštena prireditev v tržaški pokrajini zabranjena, so si domači fantje izposlovali vsaj dovoljenje za ples, ki se navadno ne odreka, temveč celo vsiljuje. Ko je bil ples že v polnem razmahu, se prikažeta pred plesiščem narodna odpadnika, bivša župana občine, Tomaj Gerbec, ki je sedaj podeštat in Vran, ki čaka na slično čast, v spremstvu večje čede miličarjev. Pripeljali so se na kamionu, natrpani kakor sardele, bržkone naravnost iz Trsta, kjer se je ta dan vršila ena tistih nepreglednih fašistovskih procesij in na katero gonijo s silo vse ljudi iz Krasa, ki so se dali zapeljati in zapisati v sindikate ali celo v milice. Ko je stal Gerbec sredi zbranega ljudstva, je dal godbi, ki je doma iz Vrbovelj in je dopoldne svirala pri fašistovski slavnosti v Trstu, znamenje in začela je takoj fašistovsko himno »Giovinezzo«. Slavni Gerbec pa je v »pristni italijanščini«, kakor jo zna pač govoriti on sam, zaukazal prisotnim, naj se odkrijejo. Kdaj se bo tudi Kraševcem rodil Tell, ki se ne bo hotel klanjati Gesslerjevemu klobuku.

Tržaško glasilo »Popolo di Trieste« pa je kakor za ironijo objavilo ravno v svoji sobotni številki poetično spisan članek, kjer slavi Tellov nastop in rešitev podjarmljenih Švicarjev izpod Gesslerjevega jarma.

Kupujmo in podpirajmo izvrstno

Kolinsko cikorijo

domači izdelek.

Tužni glasi.

Zaplemba listov. Številka 36. »Mladega lista« od 3. septembra je bila zaplenjena radi članka »o naših železničarjih«, katerega je pisal in podpisal poslanec dr. Besednjak. Tozadevni odlok pravi, da je članek prikrita ostra kritika o naredbah javne uprave in da vsebuje pristranske sodbe in ocene, ki bi znale razburiti duhove do nevarnosti za javni red. Isti članek je bil zaplenjen tudi v »Goriški Straži« od 2. septembra t. l.

Proslava pohoda iz Ronkov na Reko. 12. t. m. se je slavila obletnica pohoda Gabrijela D'Annunzia, Snžniškega kneza na Reko. V Ronkih je imel slavnostni govor poslanec Renato Ricci, komisar tržaškega fašja in obenem osrednji podtajnik fašistovske stranke. Tega dne se je podala prva kohorta novo prenovljene miličarske legije »San Giusto« na vrh Snežnika, kjer se je odkril spomenik na zgodovinski pohod. Omenjena kohorta se ni udeležila samo slavnosti temveč je imela tudi posebne vaje na pobočju Snežnika.

Usoda »Narodnih domov« v Trstu. »Narodni dom« v Trstu je bil po fašistih na najbolj barbarski način sežgan 13. julija 1920, se je kakor znano pred dobrim letom prodal italijanski družbi, ki si je stavila nalogo, da ga zopet sezida in da uporabi pri tem še stoječe glavno zidovje. Te dni je bilo delo v glavnem končano. Poslopje spominja na zunaj docela na stari »Narodni dom«. Le tam, kjer se je prej blestel znak Tržaške hranilnice in posojilnice, namreč nam s čebelami, se baha sedaj fašistovski liktorski sveženj. Po nekem vladnem odloku morajo namreč vse večje stavbe, ki so bile zgrajene po pohodu fašistov v Rim, nositi na vidnem mestu fašistovski simbol. Ironija hoče, da nosi tudi tisto poslopje, ki ga niso oni zgradili, temveč uničili, tudi njih znak. Trg pred poslopjem je bil zazidan z drugim poslopjem. Od prejšnjega vojaškega trga, pozneje trga Oberdanka, je ostal le majhen del, ki nosi sedaj ime Dalmatinski trg »Piazza Dalmazia«, v spomin na dogodke, ki so dali povod za uničenje »Narodnega doma«. Tudi »Narodni dom« pri Sv. Ivanu je zopet dozi-

Iz samega žita ne morete kuhati kave.

Dober in krepak okus dobite šele, ako upotrebite

Pravi Franckov kavni pridatek.

Pijača s Pravim Franckom Vas zamore stalno zadovoljevati.
K zrnati kavi na vsak način spada Pravi Franck.

dan, toda dvorana se ne sme rabiti v društvene svrhe. Razen tega so se ugnezdili na verandi tik dvorane fašisti s svojimi organizacijami. Dvorana v Barkovljah je tudi zopet vzpostavljena, je celo večja od prejšnje. Toda je sedaj zgoli navadna restavracijska dvorana kjer se ne sme vršiti nobeno zborovanje, še najmanj pa kaka prireditev. Isto usodo čaka tudi dvorana v Rojanu, ako bi jo zopet hoteli sezidati, kajti tamošnji fašisti komaj čakajo, da bi dobili na lahek način primeren prostor za svoja društva.

Odprava zadnjih ostankov slovenskih srednjih šol. Kakor smo pred kratkim v daljšem članku že poročali, se bodo z začetkom novega šolskega leta odpravili zadnji ostanki slovenskih srednjih šol, to je nižji oddelek tehničnega zavoda v Vidmu in zadnja dva letnika učiteljišča v Tolminu. Sedaj je naučni minister Fedele že izdal tozadevni odlok.

Naš pokret.

Radivoj Peterlin-Petruška:

Razvitje prapora v Primoštenu.

Dne 8. t. m. je **Orjuna v Primoštenu** pri Šibeniku razvila obenem s tamošnjim naprednim prosvetnim društvom »Iskra« svoj bojni prapor.

Direktorij Orjune z drugimi Orjunaši in gosti iz Splita ter Kaštelov je pripeljal na slavnost posebni parnik, ki je odšel iz Splita opoldne in se med potjo ustavil še v **Starem in Novem Kaštelu** ter v **Trogiru.**

Dan je bil prekrasen, razpoloženje na polnem krovu parnika najkrasnejše. Godba je igrala lepe narodne pesmi in koračnice, in štiri ure dolga pot nam je hitro minula. Komaj smo zavili okrog rtiča, ki nam je zakrival Primošten, že nas je pozdravilo strefjanje topičev, na pristanišču pa nas je pričakovala ogromna množica ljudstva. Spredaj šolska deca, ki je mahala v pozdrav z narodnimi zastavicami in nam obenem z množico klicala »Zdravo!«

Primošten je bil ves v zastavah, pot sprevoda je bila na obeh straneh okrašena z nepretrgano verigo zelenih in cvetnih girland, prepletenih med drogovi, na katerih so vihrale trobojnice. Z isto ljubeznijo in skrbnostjo **preprostega kmetskega ljudstva** je bila pripravljena in okrašena tribuna, **kjer je blagoslovil tamošnji župnik zastavo »Iskre« in bojni prapor Orjune.** Domači govorniki so nato opisali ves trnjevi pot Primoštenskih narodnjakov še pod Avstrijo in pozneje. Njih delovanje in skrb za povzdigo ljudske prosvete, o ustanovitvi »Iskre« in mestne Orjune, ki praznujeta ravno zdaj skupaj razvitje svojih praporov, pod katerim se je zbral ves Primošten in vsa njegova okolica.

Viharno pozdravljeni so predsednik Direktorija br. **dr. Ljuba Leontič,** podpredsednik Direktorija pisatelj br. Niko Bartulović, predsednik Splitske oblasti Petkovič in drugi čestitali Orjuni Primošten in jih bodrili k nadaljnemu delu za prospeh narodne misli in za blagor Jugoslavije.

Po povorki z razvitimi zastavami in prapori po ulicah Primoštena se je razvila kar na trgu vesela zabava z godbo, petjem in plesom »kola«, katerega se je udeležilo vse mlado in staro.

Hitro nam je čas pretekel v bratskem razgovoru in prekmalu smo morali odriniti proti Splitu.

Lepe vtise na krasno uspelo slavnost so nam hoteli omračiti temni elementi, ki so na našem povratku skozi Trogir, oddali iz zasede na naš parnik večje število strelov, ki pa slučajno niso nikogar zadeli.

Tako vidite raste in se razvija Orjuna na vseh koncih in krajih naše domovine kljub preganjanju oblastnikov in kmalu ne bo kraja, kjer ne bi bilo »Orjune«.

POZIV ORJUNAŠEM! Vse Orjunaše pozivamo da v smislu naše ideologije in načel, ki ih propagiramo vselej in vsakokrat rabijo pri nazivanju narodnosti v uradnih listinah naziv »jugoslovenski«, v katerem leži zapopadeno tako slovenstvo, kakor srbohrvatstvo.

Delegatom Glavnega odbora Orjune pri četniškem udruženju je bil na zadnji seji Glavnega odbora imenovan brat komesar beograjske oblasti inž. **Miloš Radojlović,** poznani nacionalni borec, ki je istočasno tudi zastopnik Orjune v Udruženju Jugoslovenskih četnikov, v katerem so zbrani vsi pravi pred in medvojni četniki.

Orjuna Dubrovnik je priredila izborno uspeli zbor delavske sekcije in proslavo Kajmakčalanske bitke.

Nove Orjune so ustanovljene v **Banji luki** in **Sietlini,** kjer se je započela odločna borba proti fašistom v podjetju Feltrinelli.

Orjunaška veselica v Hotinji vasi, ki se je vršila na praznik dne 8. t. m., je izpadla prav lepo. Zato se moramo zahvaliti v prvi vrsti požrtvovalnemu sodelovanju pevskega društva »Jadran« in neumornemu sviranju vrlega orkestra Sokolskega duštva. Ves potek veselice je kar najbolj zadovoljil udeležence, ki so oduševljeno aklamirali pri predvajanjih posameznih točk. Veselica se je končala kasno na večer in to v najlepšem miru, kar je bil mrzel curek na vroče glave onih, ki so plašili narod, da bo to pot gotovo spopad na veselici orjunaške Hotinje vasi.

K neorjunaškemu stavu »Vidovdana« napram zadnji seji Glavnega odbora Orjune v Splitu dne 5. in 6. septembra obveščamo članstvo da ne zavzemamo javno našega stališča, ker stojimo na stališču, da je edini forum razpravljanja organizacijskih zadev vodstvo Orjune, ki bo že znalo najti mere in načine za končno orjunaško rešitev.

Kronika.

Gospod poslanik Italije Bodrero se je pritožil pri dr. Ninčiću, ker niso pustili Orjunaši in splitski nacionalisti mirno promenirati fašistom v uniformah po Splitu. Ne vemo, kaj je molčeči Momčilo odgovoril. Rečemo pa lahko, da dokler bo gibala v tej zemlji samo še ena orjunaška pest toliko časa ne bodo svobodno izzivale po tej zemlji uniforme požigalcev in morilcev. Lahko je to postopanje mogoče pri prodanih koroških nemčurjih, kjer sme pljuvati nekaznovano sleherni polentar v obraz nemčurjem, pri nas pa ne bo nikdar Italija podjarmila naših duš, ki samo čakajo hipa, ko bo napočila borba za svobodo in poštenje.

Kongres svobodnih zidarjev v Beogradu je bil povod javni pazljivosti. Posebno interesanten je bil hip, ko je vstal vodja nemške delegacije masonov dr. Mifelman in izrekel obrnjen proti Francozom sledeči govor:

»Kar je bilo je bilo. V interesu splošnosti in vsega človeštva je treba pozabiti vse to in paziti, da se ne bo več pripetilo.«

Po govoru je pristopil k Velikemu mojstru francoske Orijentske lože Grousseru in mu podal roko. Ta ga je objel in dolgo ostal z njim v bratskem zagrljaju.

V Italiji pa peganja il Duce masone kot stekle pse in ne vidi, da se vedno bolj zožuje okoli domovine Giordana Bruna krog, katerega Rim tretjega Cezarja nikoli ne bo prebil.

Zadovoljiva fuzija. Iz šeher grada Sarajeva prihaja glas, da sta se po dolgem pogajanju združili Jugoslovenska demokratska stranka in Jugoslovenska muslimanska stranka v novo »Demokratsko zajednico«, ki bo odslej druga najmočnejša parlamentarna grupa. Kakor imamo sicer pomisleke o resnični provedbi tega stremljenja z ozirom na program Snahovcev tako pozdravljamo to fuzijo, ker vidimo v ni korak naprej k odstranjenju pojavov bolnih strank z religioznimi obeležji in odločno gesto muslimanov, da pristopijo k izgradnji zemlje s pozitivnim sodelovanjem pri pobijanju lažnjivega narodnega radikalizma in radićevščine v Bosni in Hercegovini. **Poslednji propovedniki se dobro zavedajo dvojne nevarnosti, ki jim preti po tej fuziji, kar je tudi eden poslancev iz najbližje okolice sorodstva Stjepana Radića v razgovoru z nami priznal.**

Osemnajstletnico krvavega 20. septembra leta 1908. bo obhajalo divno in hvaležno slovensko ljudstvo v ponedeljek in premišljevalo, kako postavlja spomenike svojim mučenikom, katerim je na gomilah svečano prisegalo, da nikdar ne bo pozabilo veličine njihovih žrtev.

Septemberskih žrtev pa se spominja razpuščena Orjuna, ki najtežje občuti vso gorjupost črne nehvaležnosti naroda in polaga na njihove zapuščene gomile skromen šopek kot spomin ponižanih in razžalienih pozablienim in zapuščenim. V boli tega spomina pa jekleni svojo volio in moč, da bo izvedla prej ali slej narod iz stranpoti, po katerih jih vodijo partizanske vešče na ravna in široka pota jugoslovenstva, kjer ga bodo vodili do velike in lepe bodočnosti krvavi plameni, ki švigajo zdaj nevidni vsem iz gomil padlih za Ujedinjenje in osvobojenje.

Temu treba se bo privadit, dragi »Slovenec«! V Mariboru je vpisalo nekaj dijakov in profesorjev v razpredelnico »narodnost« — jugoslovenska. Modri »Slovenec« se temu močno čudi in trdi, da kaj takega ni na Hrvatskem in v Srbiji. Da si ne bo delal težkih ur, ko bo izvedel, da je takih Jugoslovenov že tudi nemalo v Ljubljani, Kranju in Novem mestu mu sporočamo prijatelisko, da je danes naziv jugoslovenske narodnosti znan že v stotini slučajev na zagrebški in beograjski univerzi in srednješolskih zavodih. O poimenovanju narodnosti naših mladeničev v inozemstvu pa niti ne govorimo, ker je notorična resnica, da jih je preko 60% vpisanih kot Jugoslovenov.

Med udeleženci kongresa masonov v Beogradu smo imeli priliko opaziti tudi kroge, s katerimi se ravno poslanci Jugoslovenskega kluba prav dobro razumejo. Ker so nam poznana stremljenja in protimasonsko razpoloženje prečastitega knezoškofa ljubljanskega, ki s svojimi glasili in tiskarno vzdržuje poslanske mandate te grupe, vprašujemo prečastitega, **kako je mogoče to prijateljstvo tolmačiti, ki ga mi narodni smrtniki ne moremo dojmeti?**

Smrtna kosa nam je ugrabila dobrega brata in bivšega odbornika Orjuna Ljubljana **Franca Urbanca,** računskega svetnika pri finančni delegaciji. Blagemu pokojniku večnaja pamjat.

40-**letnico neumornega dela** bo praznovala v nedeljo dne 19. septembra matica narodno obrambnih društev Ciril in Metodove družbe z Veliko skupščino v Rogaški Slatini. Orjuna s ponosom zre na ta jubilej in iskreno čestita družbi k mnogim dosedanjim uspehom in delu v nadi, da bo i v bodoče tako uspešno s pomočjo naroda vodila borbo za ohrano naše dece pred potujčevanjem nasilnežev, ki so Slovencem ta čas, ko ječi 600.000 našega rodu pod nasilnim jarmom opasnejši, kakor še kdaj doslej. Baš ob tem jubileju je naloga nas vseh, da zopet z vsemi silami podpremo narodno obrambno delo in dokažemo ljubezen do naroda in slovenstva ne samo v besedah, nego i z dejanji. *r*

Razbojniški napad na vodstvo Orjune se je izvršil v noči od srede na četrtek pri Trogiru, ko se je vračalo od krasno uspelega razvitja prapora Orjune Primošten. Iz teme je padlo 40—50 karabinskih in revolverskih strelov, ki le slučajno niso pogodili nikogar izmed številnih potnikov ladje »Svačić«, med katerimi je bilo poleg vodstva Orjune in četnikov tudi dokaj žena in dece. Na istem mestu je bil na dosleh še nepojasnjen način umorjen pred letom dni sodnik Medina, ki je bil trn v peti komunističnih in radićevskih temnih elementov. Ti elementi, ki so to pot hoteli škodovati vodstvu Orjune, pa naj bodo kar uverjeni, da so zaman vse njihove nakane in da se Orjunaši zaplotniških napadov ne plaše!

Delni uspeh smo dosegli z novo postavitvijo kandidatne liste industrijcev, v kateri so postavili sedaj na primerno mesto jugoslovensko orientiranega narodnega gospodarja, industrijalca g. **Jakoba Zadravca.** Izpadel pa je iz liste poznani **Geza Hartner,** proti kateremu smo mi prvi zajedno s slučajem g. J. Zadravca protestirali, ker smo videli v tem ne baš najboljšo pridobitev narodni stvari v Prekmurju. Ostalim, ki so še ostali na listi, pa sporočamo, da bomo budno čuvali nad njihovim delom in ponašanjem v zbornici.

Nastas Petrovića kliče Baja na pomoč pri zdravljenju na smrt bolne radikalije, ki mu jo obljubija po svoji smrti izročiti v nadaljnje gospodarjenje. Kakor priznamo Nastasu, da se razume na posel spravljanja utamničenih pred večnega sodnika, bratenja z Ferad Drago in na upravljanje monopolov, tako pa smo trdno uverjeni, da ne bo niti za hip podališal niti življenja razpadajoče radikalije, makar mu pomaga z vsemi blagoslovi i sama zelena vela Prekije. **N. R. S. je zapisana v interesu zemlje smrti! Pa Bog! Z nio pa še vse ostale partijske sorodnice, ki jim je partija več, kakor država.** Nastas bi zbog tega storil mnogo bolje, če bi ostal i v bodoče pri urejevanju svojega »Radikala« in objavljanju preinteresantnih spominov o Večnem premijeru v predelih »Nove Evrope«. Narod bi mu bil za te spomine poleg vseh njegovih napak vendar le hvaležen, ker bi po njegovi zaslugi izginila tajinstvena megla v katero zastira molčeči starec svojo osebo in delo.

Čujmo! Poročajo nam: Umetnostno razstavo obeh Magoličev je obiskalo do nedelje 12. t. m. 509 obiskovalcev, od teh 103 dijaki. Ker sta razposlala pred otvoritvijo razstave 1500 vabil na osebne naslove naše inteligence, odzvalo se je vabilom komaj 20% povabljencev, kajti večina obiskovalcev so bili tujci. Prodanih je bilo doslej samo 14 slik, dasi se obiskovalci izražajo o razstavljenih umetninah vsi brez izjeme jako pohvalno. Žal, da je danes naša duševna inteligenca tako slabo situirana! Eden naših najpopularnejših umetnikov-slikarjev se je izrazil o razstavi: »Ko bi Magolič razstavila svoje slike pred dvema, tremi leti, razprodala bi vse. Danes pa oni, ki smatrajo umetnine za duševno potrebo, nimajo pare!« Magolič je vsak dan v razstavi, da vodi obiskovalce po nji. Tudi zabeležuje si obiskovalce imenoma. Razstava bo odprta še do torka 21. t. m. zvečer. Komur je na užitku lepih umetnin, naj ne zamudi obiska kajti pri teh žalostnih razmerah najbrže Magoliča ne bodeta več razstavljala. **Kaj, ko bi tu malo nastopili oni, ki se sicer vedno hvalijo kot branilci in pospeševatelji slovenstva?**

Računski stroji.
THE REX CO., Ljubljana.

Treba se je boriti do smrti proti zasužnjevanju in tlačenjenju. V borbi za pravico in svobodo zemlje ni potreba šteditи z življenjem.

ZRNA.

»Atentat na ministrskega predsednika. Posledice takega razida bi bile nedogledne!

Zopet je blazna roka izvršila v Rimu poskus zoper življenje ministrskega predsednika. Zopet se je našel blaznež, ki je hotel z zločinskim dejanjem ugrabiti Italiji moža, katerega je usoda že dvakrat na čudežen način ohranila domovini, ki jo vodi z železno roko njenim višjim ciljem nasproti. Tudi najnovejši zločin se je ponesrečil.

Ogorčenje, ki se je polotilo vseh državljanov v prvem hipu, se je spremenilo v brezmejno radost, ko se je zvedelo, da je ministrski predsednik nedotaknjen. Tudi mi se pridružujemo obči radosti in hvalimo Boga, da je odvrnil od Italije preteče gorje.

Čim se je potrdila vest o rešitvi gospoda Mussolinija, so zaplapolale po vseh oknih tržaških ulic zastave in ljudstvo je z zgražanjem komentiralo blazni čin.«

Tako tržaška »Edinost«. In vendar so jo morali zastražiti močni karabinijerski kordoni da ni zopet postala žrtev osvete žeđne tržaške črnosrajčniške fakinaže.

Švedski delegat v Društvu narodov, g. Nanzen, je protestiral pri prvi seji plenuma letošnjega zasedanja, da ne razume govora g. dr. Ninčiča. Tako se je našel pod milim nebom vendar še tudi človek, ki ga enako ne razume, kakor 13 milijonov Jugoslovenov, katere on sedaj reprezentira v dobro razpoloženi Ženevi.

Sporazumaška redukcija. V Vojvodini je bilo v smislu redukcije pretekle dni odpuščenih 150 finančnih stražnikov. Pa teden pa je bilo baš v Vojvodini sprejetih novih 180 finančnih stražnikov in sicer na odločno intervencijo vojvodinskih radikalnih poslancev.

Alaj vam tuge radikali! V Vojvodini je bilo ustanovljeno radikalno selo, ki se je imenovalo po sedem premijeru Pašićevo. Vsi vojlici so bili brez izjeme radikali prve ure. Sporazum pa jim je toliko ohladil glavo, da so kot en mož zapustili monopolske izkoriščevalce naroda in prestopili v SDS.

Francija šteje s kolonijami skoro 100 milijonov prebivalcev in jo upravlja 13 ministrov. Jugoslavija pa broji okroglih 13 milijonov, ki pa vzdržujejo po vseh bremenih let groze in trpljenja nezo 18 ministrov. Francoska vlada štednje je ukinila vse državne podtajnike, pri nas pa jih je toliko, da so že skoro bele vrane narodni poslanci strank narodnega sporazuma, ki še ne nosijo te zveneče titule!

Jugoslavija pač štedi pri uradništvu in vodnih nasipih.

Iz policijske kronike. Sprejeli smo iz vrst naših prijateljev sledeči opis dogodka in postopanja stražnika Josipa Janežiča, ki je s svojim postopanjem doprinesel tudi del del k razpoloženju ljudstva napram policistom. Mož je namreč dne 14. februarja leta 1926 naznanil gostil-

Nerazdružna
sta Jelen in Schicht,
znaka edino pravega Schichtovega mila. Jedro in jamstvo čistosti in izbornosti. Varuha perila in rok. Sovražnika trude in muke.
Ne verujte nikomur, da je drugo milo „prav tako dobro"! Ostanite pri tem, kar se je skozi 77 let izkazalo za najboljše.

ničarja gosp. Josipa Hubada, da je imel tega dne v gostilni pri zaprtih vratih več gostov, ki so se zadrževali v njegovem lokalu do 6. ure zjutraj. V resnici pa je točno ob 3. uri zjutraj višji stražnik Jenko stopil v gori imenovano gostilno, napovedal policijsko uro in izpraznil lokal, ki je bil ob 3. uri 20 minut čisto prazen in zaprt, da ni mogel ostati nobeden gost v prostorih. Navzlic temu pa je omenjeni stražnik vložil ovadbo in dosegel s tem da je imel g. Hubad zato tudi neprijetnosti. Kako je presojati to »pravilno« in »umestno« postopanje, prepuščamo javnosti sami. Konstatiramo samo še to, da je omenjeni policman nastopil kot priča v zadevi nekega stražnika ki ima samo to napako, da je nacionalist še izza tistih časov, ko so današnji njegovi višji plavali v črnožolti juhi in bili pravcata šiba božja jugoslovenskim nacionalistom tako v Ljubljani, kakor v Poli ali Trstu, kjer niso znali niti ene slovenske besede.

Ob priliki zadnjih »žegnanjskih« proslav je bilo v okolici Maribora težje ranjenih osem oseb, ki so morale iskati zdravniške pomoči v bolnici.

»Slovenec« k temu seveda molči in neumorno bobna na tamtam kulturnosti in pismenosti dobrega ter vernega slovenskega ljudstva. Mi pa s tegobo konstatiramo pri teh slučajih, da vlada navzlic vsej civiliziranosti in kulturnosti med blagimi pristaši slovenstva veliko pomanjkanje srčne kulture, ki jo moremo prav lahko zaznati pri južnih bratih, kjer tudi ne pehajo sinovi staršev čez prag in jih prepuščajo usodi, da malo mani kot živi segnijejo v zapuščenosti.

NACIJONALISTI, INSERIRAJTE V »ORJUNI«!

IZJAVA.

Podpisano uredništvo je priobčilo v 46. številki našega lista dne 31. oktobra 1925 dopis pod naslovom Prevalje, s čigar vsebino se je upravičeno čutil užaljenim gosp. Josip Kokol, blagajnik premogovnika Prevalje, vsled česar je naperil zoper pisca tega dopisa tiskovno tožbo.

Loialno izjavljamo, da smo bili z vso vsebino tega dopisa, kolikor se tiče g. Josipa Kokola mistificirani in napačno informirani in da smo dopis priobčili, ker smo se zanašali na svojega dopisnika.

Ker izraženih očitkov absolutno ne moremo več vzdržati, jih v vsem obsegu preklicujemo in obžalujemo ter dajemo s tem g. Josipu Kokolu polno zadoščenje.

Zaeno prevzamemo nase vse njega zadevajoče stroške tiskovne pravde.

Ljubljana, 18. sept. 1926.

Uredništvo »Orjune«.

Inž. Roglič Stanislav:

K nacijonalizaciji železnice.

(Konec.)

Predvsem naj omenim, da se krije ves promet s strojnega stališča s pomočjo treh velikih matičnih kurilnic. Največja je ona v Mariboru, druga in tretja sta v Ljubljani, obe približno enaki, skupaj pa po obratu toliki kot ona v Mariboru. Za vzdrževanje sodobnega prometa bi se potrebovalo okoli 320 strojev raznih veličin. To število naj bi bilo vedno v gori omenjenih treh kurilnicah. Sedaj jih je v resnici precej manj, vsaj za službo sposobnih. Že pri rednem prometu gre bolj trda, če bi pa pritisnil prej omenjeni tranzit Praga - Dunaj - Trst, bo pa pri tem staležu in stanju gotovo *gospodarski polom*. Da je vzdrževanje strojev zelo težavno pri takih razmerah, dostikrat zelo nepopolno, hočem posebno povdariti, ker se premnogokrat zahteva naravnost čudežne stvari.

Vzroke teh temeljnih nedostatkov, ki so pravi vir vseh drugih nedostatkov, je iskati, kakor že omenjeno, v času vojnega razmerja in pa, ker je minulo osem let po zaprtju svetovnih tržišč, v delavnici Maribor, odnosno pri tistih organih, ki so imeli vodstvo naših prog od prevrata sem v rokah. V prvi vrsti so bile to roke nemških inženirjev, katerim sem že enkrat očital pasivno resistenco.

Pasivna resistenca je dokazana s sledečim:

Tujerodcem prevažna in toli hvalisana izkušnja, praksa, ki vsebuje prevažno štatistiko, nekaterih desetin let kaže, da se mora povprečno vsaj vsakih pet let peč delovne lokomotive obnoviti ali pa vsaj temeljito popraviti, to je izmenjati najvažnejše in najobčutljivejše dele iste. To je, da se mora letno vsaj sedemdeset lokomotiv v mariborski delavnici opremiti z novimi ali pa vsaj temeljito popravljenimi pečmi. Vsa štatistika kaže, da se je od prevrata pa do danes v vseh osmih letih osvoboditve popravljalo komaj po 60 lokomotiv v gorajšnjem smislu, v letu 1925 pa pol leta skoro nič. Torej je primanjkljaj letno deset, v osmih letih *osemdeset*, in če se vpošteva polletno nedelavnost, okoli 120 *(stodvajset)* novih peči. V tem manjkanju tiči jedro največjega dela vseh nedostatkov, ki že prete varnosti obrata in v precejšnji meri ekonomiji istega. Vodstva matičnih kurilnic, v vednosti ali nevednosti, si pa nikakor ne morejo pomagati kajti vedno in vedno zmanjkuje dobrih strojev za kritje vlakov in brez povoljnega dotoka temeljito popravljenih strojev iz glavne delavnice, niti pod najstrožjimi odredbami, niti pod najbrezobzirnejšim terorjem ne morejo z najboljšo voljo, vestjo in znanjem odstraniti nagajive nedostatke. Manipulacije v kurilnicah danes ne opišem, omenim le, da trpe iste močno pod skrčenimi krediti.

Povrnem se nazaj k delavnici Maribor. Trdim, da bi se dalo v isti letno *najmanj* osemdeset gori omenjenih obnov ali večjih popravil izvršiti, to je, da bi se moglo s produkcijo te delavnice pokriti vse tozadevne potrebe naše direkcije in poleg tega še kaj izdelati za druge direkcije. Brez dvoma seveda z večjimi krediti za delavnico v Mariboru, razume se z ravno tako zmanjšanimi krediti za inozemske tvrdke, Adamovo, Dunaj itd.

Vprašanje, zakaj se ne dela v polni meri in to pri današnjem pomanjkanju dela za vse vrste delavskih stanov v naši narodni državi, je na dlani.

Večji del naše direkcije tvori omrežje bivše južne železnice. Strojno stroko te železnice so imeli v rokah skoroda sami nemški inženirji. Z ozirom na njihovo večdesetletno železničarsko prakso in z ozirom na trditve, da so oni nenadomestljivi, prvovrstni strokovnjaki, se da trditi, da so oni dobro vedeli za situacijo v naši direkciji. V prvih petih letih po obratu so imeli oni tudi izključno odločilno besedo o nabavljanju strojev in materijala ter izdelovanju popravil. Trdim, da so delali le toliko, kolikor je bilo za bivše južno žel. ravnateljstvo Ljubljana najneobhodneje potrebno. Mimogrede omenim tudi, da se že 12 (dvanajst) let ni nobenega novega stroja nabavilo. — Za drag denar so popravljali v mariborski delavnici tudi stroje za našo državno železnico, ali ne v toliki meri, kolikor bi bilo mogoče storiti. Najbrže se niso mogli pogoditi z Beogradom in tako je prišlo, da se je moralo leta 1920, 1921 in 1922 poslati kakih petdeset strojev v inozemstvo na Dunaj in v Adamovo, kamor je tudi šlo na ime popravljanja kakih 25 milijonov dinarjev. Pri vsem tem je pa brezposelnost pri nas rastla.

Po podržavljenju južne železnice se je v bistvu vleklo vse poslovanje okoli strojne službe z ravno isto počasnostjo naprej. V letu 1925 je pa delavnica v Mariboru nekaj mesecev sploh neplodovito živela. Pasivna resistenca vodilne gospode je stopila popolnoma v ospredje in posledica je bila nadvse pravična vpokojitev dveh najglavnejših faktorjev strojne službe.

Vsled vsega navedenega je stopilo pomanjkanje dobrih strojev na območju bivše južne železnice koncem leta 1925 v zelo občuten štadij. Posledica temu je bila, da se je moralo iz območja bivše državne železnice, to je iz kurilnice Ljubljana gorenjski kolodvor odvzeti deset zelo dobro držanih težkih strojev ter dodeliti kurilnici na južnem kolodvoru. V zameno se pa je poslalo slabo držane in bistveno slabejše stroje v kurilnico na gorenjski kolodvor in to še v manjšem številu. S to naredbo odnosno odredbo se je začasno rešilo zavoženo strojno politiko v območju bivše južne železnice, kjer so bili baje sami nenadomestljivi tujerodni strokovnjaki. Razume se pa tudi, da je s tem trpela brezhibnost obratovanja v kurilnici gorenjski kolodvor, kjer so že od prevrata sem vodili strojno politiko jugoslovanski inženirji brez dvoma z boljšim uspehom nego oni pri južni železnici.

S temi in takimi odredbami se je tedaj trenutno rešilo prometne prilike na bivši južni železnici in sicer na škodo ugleda organov državnih železnic. Po preteku nekaterih mesecev se je položaj v celi direkciji še nekoliko poslabšal, tako da stojimo danes skoro neposredno pred polomom. Želim sicer, da bi bilo dosti tranzita Praga - Dunaj - Trst in dosti našega izvoza, dosti dobrega zaslužka, pa ne morem si kaj, da ne bi izjavil mojo bojazen, da bomo doživeli s temi stroji v jesenski sezoni precejšen polom. Imeli bi sicer dovolj strojev — pa kaj s takimi, ki niso rabni in stoje v raznih deponijah in čakajo na delavnico in na prepotrebne kredite. Osemletna pasivna resistenca na polju vzdrževanja strojnega parka je stopila v že precej akuten štadij.

Kdo je temu kriv? Mi jugoslovenski inženirji gotovo ne, ker nismo imeli vodilnih besedi, lajiki tudi ne, ker ne razumejo, Beograd tudi ne, ker je kljub svoji trdoglavosti dostopen za tehtne argumente, če se mu jih prinese s primernim povdarkom. Torej ne preostane nič drugega nego da se zvali največji del krivde na vodilne nemške inženirje, katerim sem že toliko tozadevno javno povedal, da mora biti že vsak še tako neumni oboževalec nemškega strokovnjaštva v dvomu o nenadomestljivosti tujerodcev.

Napravim sklep:

1. Vsako govoričenje o nenadomestljivosti tujerodcev je zločin za naše gospodarstvo.

2. Merodajni upravni faktorji železnic, narodni poslanci in vsi drugi vplivni delavci naj poskrbe, da bo imela delavnica v Mariboru vedno zadosti kreditov za tekoče potrebe in upravo, sedaj naj pa poskrbe še za izvanredni kredit, s katerim se bo moglo popraviti kakih 40 lokomotiv, ki stoje danes odveč neizrabljeno po raznih tirih in za nabavo nekaj novih strojev.

3. Jugoslovenski inženirji naj se bolj intenzivno udejstvujejo v javnem življenju, po možnosti z boljšimi razpravami kot je tale moja.

Samo na ta način bomo mogli z združenimi močmi naša narodno gospodarska vprašanja najbolje reševati.

Dobro in po brezkonkurenčni ceni
nabavite si vsa moška oblačila, osobito za
šoloobvezne
edino le v detajlni trgovini konfekc. tovarne
Fran Derenda & Cie.
Gradišče, nasproti dramskega gledališča.

„Spectrum" d. d.
INZ. KOPISTA, DUBSKY IN KRSTIC
tvornica ogledal in brušenega stekla
LJUBLJANA VII.
Medvedova ulica 38. Telefon 755.
Zagreb, Beograd. Osijek.
Središnjica: ZAGREB.
Zrcalno steklo portalno steklo mašinsko steklo 5-6 mm, ogledala, brušena v vseh velikostih in oblikah, kakor tudi brušene prozorne šipe, izbočene plošče, vsteklevanje v med. Fina, navadna ogledala.

RESTAVRACIJA
LJUBLJANSKI DVOR
najmodernejše urejena in oskrbovana. Izborna kuhinja. Najboljša domačain inoz. vina. Pristni teran. Vsak dan morske ribe.

Zlatorog terpentinovo milo
ta neprekosljiva sestava mila in terpentina
vsebuje pristno
zlato!

KR. DVORSKI DOBAVLJAČ
Fabrika i rafinerija špirita, te fabrika likera, ruma, cognaca i ugljične kiseline
i velepecare rakije: SISAK, KOZARAC
P. TESLIĆ, SISAK nudi sa svog bogatog skladišta sve vrsti s kvalitete priznata alkoholna pića
Tražite besplatne cenike!

Učiteljska tiskarna v Ljubljani je najmodernejše urejena ter izvršuje vsa tiskarniška dela od najpriprostejšega do najmodernejšega. - Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige, ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. — Brošure v malih in tudi največjih nakladah. Časopise, revije, mlad. liste.
Okusna oprema ilustrir. katalogov, cenikov in reklam. listov. Lastna tvornica šolskih zvezkov.
Šolski zvezki za osnovne in srednje šole
Risanke, dnevniki in beležnice.

GRADBENO PODJETJE
ING. DUKIĆ IN DRUG

LJUBLJANA
Bohoričeva ulica št. 24

Za konzorcij lista »Orjuna« odgovarja Dreiče Verbič. Tisk Učiteljske tiskarne: zanjo odgovarja France Štrukelj. Odgovorni urednik: Jože Sv[illegible]